

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 49

Fylke: Nordland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Grane

Emne: Ting til legedom.

Bygdelag:

Oppskr. av: L. B. Fjæren

Gard: Dahlbø

(adresse): Fellingfoss

G.nr. 48

Br.nr. 12

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

70 år Grane husbonde

SVAR

A Ringer.

- 1 Tilbake i tidn har det vært brukte fingeringer som vern mot byrdommer, særlig mot gift og mot kvarr på øyene.
- 2 Mot gift ble det særlig brukte ringer av kobber eller messing. Mot kvarr på øyene ble det også brukte ringer av edelt metall. En dame på 65 år kunne fortælle at hun hadde kvarr på det ene øyet. Det ble sagt til henne at hun skulle trekke en gipsring på et finger. Hun gjorde som det ble sagt - og øyet ble helt godt.
- 3 Ligne ringer finnes i kjennskap til av folk som brukte dem, og som lærte dem ut til de som yngre dem - og som trodde det var legedom i dem. De århundret skifte førte omreisende framkarr ringer av messing som

Skulle var til begjerd om guld. Disse
ringer ble befallt med 30 år.

4) Lignende elektriske ringer har jeg ikke
kört om. Ingen kjender disse ringer.

5) Det ble ogsä brukte armbänder av
Kobber eller Messing mot guld.
Först i 30 årerne var det en kognat
mann her i Gram som arbeidede disse
ringer på bestilling

B. Armbänd.

6) Folk brukte ogsä ringer av (Armbänd)
Messing eller Kobberkring kändt
mot guld. Disse ringer ble ogsä
brukte i vår tid - men mere sjelden
enn før.

7) Armbänd av Messing eller Kobber
var omlag 1 cm brede og satt sam-
men av plater som var ringet sam-
men omkring sin: disse ble sä
gjelt til hinanden med ringer av mis-
singpräd

8) Armbänd av jern mot guld
har ingen kjenskap til.

C. Hingesmykker

9) Hingesmykker av små jernständer
ble bäru om halsen, men ikke mot
guld, men nærmest som etak-pynt.

D. Batter.

10 For ikke kjemstap til hvide batter
av Notter- og kinnplate med felt
innellom, som du laget i iditt- og
som du båret på bare huden.

11 Hva navn du hadde på slike batter
vet jeg ikke.

12 For ca 30-40 år siden du det
brukt elektriske batter med jern-
fille batter du avbrøt i aviser, og
var av solid løy og om lag 8-10 cm.
bredde - med 2 poler bak for ryggen,
og 2 poler fremme for brystet.
Polene var av tinn og sink, med
en diam på 5 cm. Polene ble koblet
til 4 batterer - hvert på 4,5 volt
sammen en spenning på 18 volt,
men spenningen kunne reguleres
fakti man på full spenning, men
du huden du rød og bær - hold
at at polene var trasket med
vatt eller gløse, som man for
brannen fuktet i idittvann.

19 At folk sa kungsmyster i
iditt, har jeg ikke kjemstap til.

E Övringar

14 For ca 40 år siden du övringar
og-a brukt av menn, men det
var gjeldne å se en mann med
övringar.

15 Jeg har kun set en mand
 med øringer. Ringene var måske
 samme. Liang kom en 25' a'ing, og
 ganske tynde. De var en guld og sølv
 i ærteformen med hull gennem dem.
 For at det skulle gøre mindst mulig
 ondt når man stak hull, blev man
 kastet i ærteformen og på den måde
 bedøvet dem.

16 Manden som jeg så havde ringe i
 begge ørene.

17 De som har ringe i ørene troede
 at de skulle skjære sig.

19 Kvinder har også øringer, det var mere
 almindelig end for mænd, og selv
 de kvinder som man betragtede for
 madame det og det, men de var ikke
 mere for stas eller pynt - og havde
 form af dolger - var sølv og sølv
 er.

20 Hvor vidt folk har andre ting
 på sig for at beskytte sig mod
 sygdom og ulymmer, har jeg ikke
 i beretning.